

LỜI THANH MINH

LẦN XUẤT BẢN NĂM 1972

Năm 1967, tôi đã xuất bản quyển sách thứ nhất nói về Lịch Sử Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ, giới hạn trong phần Vô Vi.

Với tư cách một đồng tử, thuộc bộ phận Hiệp Thiên Đài của Cơ quan Truyền giáo Cao Đài tại Trung Việt, tiền thân của Hội Thánh Truyền Giáo Cao Đài thời kỳ chiến tranh Pháp Việt 1946-1950, cũng là người nghiên cứu về nền đạo, tôi đã phải lặn lội sưu tầm tài liệu khắp nơi để được diện kiến những nhân chứng lịch sử mà hình như ít ai để ý tới.

Ngay khi mới ra đời, quyển sách đã được sự chiếu cố lân mẫn của mọi giới trong và ngoài Đạo. Các Hội Thánh như Tây Ninh, Bến Tre, Tiên Thiên, Truyền Giáo (*Trung Việt*) đã được thông tri về cuốn sách này, vốn do một cá nhân tít đồ biên soạn, nhưng không phải là không có một tầm quan trọng tối đa khi mà từ trước nay chưa có một tác phẩm nào nói lên tiếng nói trung thực vô tư đối với Cao Đài giáo.

Dù dư luận quốc nội đã đến thế nào, quyển sách cũng đã vượt qua khỏi biên giới Việt Nam để gây một niềm phấn khởi cho giới trí thức ngoại quốc trong sự tìm hiểu về Cao Đài giáo.

Để chứng minh điều này, tôi xin lượt kể phương danh của những nhà trí thức thuộc giới đại học quốc tế hoặc đã biết tác phẩm của tôi tại nước Việt Nam hay tại nước họ để có dịp trao đổi với tôi qua những công cuộc sưu tầm nền tôn giáo mới từ khi cuốn sách ra đời đến nay.

Có thể kể đầu tiên là ông R. B. Smith, Giáo sư trường Viễn Đông và Phi Châu thuộc viện Đại học Luân Đôn. Trong một tập san thuộc viện Đại học Luân Đôn, ông đã căn cứ một phần lớn vào tác phẩm Lịch sử để viết loạt bài Giới Thiệu về Cao Đài Giáo - *An Introduction to Caodaism*^{0.2} trong đó có câu: "*The most important works used are a history of Caodaism by Đồng Tân, of which the*

first volume appeared in 1967..." (Những tác phẩm quan trọng nhất được dùng là sách *Lịch sử đạo Cao Đài của Đồng Tân mà quyển I đã xuất bản năm 1967...*). Cũng từ Đại học đường Luân Đôn, giáo sư Jeremy Davidson đã đến Việt Nam tìm tôi, và sau khi được tôi nhân danh Chủ tịch Hội Văn Hóa Cao Đài hướng dẫn đến viếng các Hội Thánh, ông đã đặt 200 câu hỏi về giáo điều, hệ thống và triết học Cao Đài mà tôi đã có dịp trả lời trên nhật báo *Tiếng Việt* năm 1970.

Đó là phía Âu châu. Về phía Mỹ châu có thể kể ông Thomas E. Dutton, một sinh viên ký giả trường Claremont Men's College thuộc Viện Đại Học California đã qua sự trung gian của cuốn *Lịch Sử* để tìm tài liệu nơi tôi và viết tập *Caodaism as History, Philosophy and Religion* sau khi nhờ tôi giải đáp 31 câu hỏi về triết học Cao Đài mà trong bài tựa tập này ông đã gọi "*my not always easy questions*" (những câu hỏi không phải lúc nào cũng dễ giải đáp của tôi). Cũng từ ngả này, Mục sư Victor L. Oliver, một nhà nhân chủng học viện đại học Nữ Ước đã tìm đến trụ sở hội Văn hóa Cao Đài nhờ tôi hướng dẫn đến các Hội Thánh trong đạo với mục đích sưu tầm tài liệu để soạn thảo một tác phẩm về đạo Cao Đài cho viện Nhân Chủng Học Nữ Ước và xuất bản tại Hoa Kỳ.^{0.3}

Chính do sự đòi hỏi của những nhà trí thức trong nhu cầu tìm hiểu mối đạo mới phát xuất từ Á Đông vốn vẫn còn xa lạ đối với người ngoại quốc ấy, tôi mới có dịp cho xuất bản quyển *Lịch Sử* thứ hai nói về Phần Phổ Độ đã viết xong từ năm 1961 với bài tựa của cố Báo Pháp Nguyễn trung Hậu, dù đã nhiều phen do dự bởi những sự kiện lịch sử phức tạp và tế nhị mà người ngoại quốc có thể hiểu lầm cho cơ cấu thể của Đức Cao Đài. Dù sao thì sự thật cũng không thể nào che đậy khi nó đã làm nên lịch sử trong một giai đoạn mà những nhân chứng không phải mất hút đi trước sự tìm tòi của những nhà nghiên cứu. Có những sự xảy ra trên đời này trước mắt mọi người chỉ là những thường tình thế gian, nhưng dưới sự quan sát của những nhà đạo học lại bao hàm một ý nghĩa cần thiết trong sự tiến hóa chung của định luật thành trụ hoại không của vũ trụ.

Một điều soạn giả rất mong là chư tôn độc giả nên xem *Quyển I - Phần Vô Vi*^{0.4} trước rồi hãy xem đến *Quyển II - Phần Phổ Độ* này. Tuy chia làm hai phần nhưng chính là một, vì hai phần này hỗ tương mật thiết với nhau trong căn cơ cứu thế của Đức Cao Đài, nếu thiếu đi một phần tức là đạo Cao Đài đã không hội đủ những yếu tố cần thiết cho một mối đạo, trong đó phần **Thiên** và **Nhân** phải phối hợp nhau, hay nói một cách khác là chính hai phần Vô Vi và Phổ Độ trong

0.2 *Bulletin of the School of Oriental and African Studies*, University of London, Vol. XXXIII, Part 2, 1970.

0.3 Trong dịp này, ông Victor L. Oliver đã mượn bản thảo cuốn *Lịch sử phần Phổ Độ* này của Đồng Tân và tháng 3/1971 đã mang về Nữ Ước làm tài liệu cho luận án tiến sĩ về Cao Đài giáo của ông tại Đại học Hoa Kỳ với đề tài *Caodai Spiritism*. Luận án này đã được nhà đã xuất bản Leiden E.J. Brill ấn hành năm 1976.

0.4 Đã xuất bản năm 1967.

Lịch Sử Cao Đài Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ

đạo Cao Đài khi nhìn nhận nhau mới làm tròn sứ mạng "Dung hợp Tâm linh Con người với Tâm Linh Vũ Trụ" vốn là nguồn gốc của nền đạo học xưa và nay vậy.

Soạn giả nghĩ rằng dù tôn giáo nào cũng giống nhau ở buổi ban sơ, đó là tính chất đồng nhất của các tôn giáo. Bởi vì chỉ có cuộc sống tâm linh của vị Giáo chủ - hay của người Tín đồ đầu tiên theo nghĩa hiện nay - mới có giá trị miên viễn trong sự thị hiện Chân lý. Còn những tổ chức bề ngoài chỉ là phần phụ thuộc tùy theo căn cơ của mỗi người có thể lãnh hội được phần nào ý nghĩa trong đó mà thôi.

Tôi thiên về Vô Vi chăng? Nhưng tôi đang theo phần Phổ Độ. Tôi có bốn phận phải tìm cho đến nguồn cội mới Đạo mà tôi rất lấy làm vinh hạnh đón nhận sự cứu rỗi từ ngót 40 năm nay.

Xuất bản được bộ *Lịch sử Cao Đài Đại Đạo Tam Kỳ Phổ Độ*, tôi đã thở được một hơi dài nhẹ nhõm vì qua bao năm cuu mang hoài bão đến nay, tôi rất hãnh diện đã đạt được một phần lời nguyện cầu trong tâm khảm.

Tôi vô cùng hân hoan khi nghĩ rằng những bậc Tiền bối của tôi hoặc đã trở về Thượng giới, hiện vẫn còn lân mẫn ở các Hội Thánh thuộc Phổ Độ, hay những đạo huynh nơi các Đàn Vô Vi cũng đều không khỏi cảm động trước sự hy sinh kiên nhẫn của một đứa em chỉ biết phụng sự chung cho lý tưởng Đại Đạo, lúc nào cũng tha thiết với tiền đồ Đại Đạo, với việc làm sao cho Đại Đạo được rạng rỡ mới khỏi bỏ công khai sáng của Tiền nhân, mới khỏi phụ hòng ân dất diu của Thượng Đế.

Tôi cũng nghĩ rằng những thế hệ sau tôi sẽ cùng chung một lý tưởng ấy, luôn luôn đặt danh dự của Đại Đạo lên trên danh dự của chi phái, của cá nhân mình.

Ngày nào Cao Đài giáo được thống nhất trong tinh thần xây dựng đúng nghĩa như buổi ban sơ mà Đức Cao Đài đã dạy, ngày đó những trang sử bi hùng lại sẽ được tiếp nối sau 12 năm khai sơn phá thạch được ghi lại trong bộ *Lịch Sử* này.

Soạn giả nghĩ rằng ngày đó không xa, và trang sử đạo lại sẽ điểm những vàng son chói lọi huy hoàng khắp trên thế giới, như đã bắt đầu đón nhận niềm phấn khởi mới ngày hôm nay vậy.

Rất mong thay!

Viết tại Thủ đô miền Nam ngày đầu xuân Đại Đạo 46 (*Tân Hợi 1971*),

ĐỒNG TÂN